

Gyakorlati felkészítés, pálya- és hivatásszocializáció a református pedagógusképzésben

**Gyakorlati felkészítés, pálya- és hivatásszoci-
alizáció a református pedagógusképzésben
nemzetközi konferencia**

Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar

2023. április 5.

Absztrakt kötet

Szerkesztette:
Tolnai Ágnes

Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar

Nagykőrös, 2023

Az absztraktkötet megjelenése a Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Karának támogatásával a Gyakorlati felkészítés, pálya- és hivatásszocializáció a református pedagógusképzésben projekt keretében valósult meg.

A konferencia a Református Pedagógiai Intézet és a Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Karának közös szervezésében valósult meg.

[A konferencia honlapja](#)

ISBN 978-615-5961-98-4

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7869853>

© Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar,
2023

© Szerzők, szerkesztők, 2023

A kiadásért felelős: Dr. Pap Ferenc, a KRE PK dékánja

Online kiadás

Tartalomjegyzék

Dr. Szontagh Pál: A református köznevelés intézményei és a református pedagógusképzés kapcsolata	1
Zalaba Zsófia: Pálya- és hivatásszocializációs kérdések a felvidéki magyar nyelvű iskolákban	3
Lehoczky Mária Magdolna: A tanítók képzésének elvei ..	5
Dr. Váradi Ferenc – Dr. Váradi Kuszto Györgyi: A református szakmai többlet meghatározásának kérdései	7
Dr. Tolnai Ágnes: Szakmai gyakorlatok szerepe a pedagógusképzésben.....	8
Dr. Neszt Judit: A pedagógusképzésben közreműködő gyakorlatvezető pedagógusok körében végzett kutatás mérési pontjai.....	10
Baranyiné Kaszás Ildikó – Dr. Szarka Júlia: A gyakorlatvezető kisgyermeknevelők hivatástudata, a képzésben résztvevő gondozók szakmai értékei és nehézségei	12
Fülöpné Kántor Judit: Az óvodapedagógus képzésben közreműködő gyakorlatvezető pedagógusok praxisa, elkötelezettsége, szakmai értékei és nehézségei.....	15
Ackermanné Kelő Kamilla: A tanítóképzésben közreműködő gyakorlatvezető pedagógusok praxisa, elkötelezettsége, szakmai értékei és nehézségei.....	17

Dr. Szontagh Pál
A református köznevelés intézményei és a református pedagógusképzés kapcsolata

Az előadásban áttekintjük a református köznevelési hálózat néhány jellemzőjét – különös tekintettel az óvodai és általános iskola nevelésre. Mint ismert, a magyar köznevelési hálózat kb. 12%-a egyházi fenntartású, az egyházi óvodák számaránya 10%, az általános iskolák számaránya 17% körüli (forrás: OH, KSH). 2021/2022-ben a magyarországi óvodák 2,2%-át, az általános iskolák 3,06%-át tartotta fent a Magyarországi Református Egyház valamely belső egyházi jogi személye (gyülekezet, egyházmegye, egyházkerület vagy felsőoktatási intézmény). Az előadásban a református köznevelés hivatása kapcsán két fontos megállapítást teszünk: az egyik, hogy a református köznevelés-fejlesztési stratégiát a mindenkori társadalmi igények mentén kell megfogalmazni, vagyis küldetésünket az egész magyar társadalom javára kell végeznünk, másrészt pedig, hogy a református intézmények földrajzi elhelyezkedése és szociokulturális háttere okán különösen nagy hangsúlyt kell fektetnünk a hátránykompenzáló pedagógia elméletére és gyakorlatára.

A református köznevelési rendszer rövid áttekintését követően megvizsgáljuk azokat a kapcsolópontokat, melyek a református köznevelés és a református felsőoktatás között megtalálhatók. Ilyen a *pedagógusképzés* (elsősorban a gyakorlati képzés) és a *pedagógus továbbképzés*, amelyben a pedagógiai-szakmai szolgáltató (Református Pedagógiai Intézet) és a KRE Pedagógiai Kar szoros szakmai együttműködése már eddig is jelentős eredményeket ért el (Szontagh-Tolnai 2021). Kitérünk a *pedagógiai-szakmai szolgáltatások* területén létrejött együttműködésekre és a *tudásmegosztás, kutatás, konferenciaszervezés* kapcsán kialakított jó gyakorlatokra.

Számba vesszük az együttműködés intézményesített formáit, mint amilyen a *Magyar Református Nevelés* folyóirat, a *Református Óvodapedagógus Ösztöndíj* vagy a *Károli Junior Akadémia*.

Az előadás végén felvázoljuk azokat a perspektívákat, melyet a két szektor együttműködésében a közeljövőben fejleszteniünk szükséges és érdemes: ilyen lehet a református *tananyagfejlesztés* eredményeinek fenntartásában és továbbfejlesztésében való együttműködés, további közös *kurzusfejlesztések*, nemcsak a szakvizsgás képzésben, de a nappali tagozaton is, közös *rendezvények, konferenciák* szervezése, illetve a KRE (PK) hangsúlyosabb *jelenléte* a köznevelési rendezvényeken, konferenciákon, találkozókön.

Az együttműködés elmélyítéséhez a szervezeti és személyi keretek adottak, s ezek kihasználását nemcsak az intézmény érdek és a személyes ambíció, hanem a fenntartói szándék és iránymutatás is elősegíti.

Irodalom:

Szontagh P.-Tolnai Á. (2021): A pedagógus szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzés fejlesztése a kombinált képzésfejlesztés eszközeivel, *Új Pedagógiai Szemle* 71:(7-8) pp. 50-62.

Dr. Szontagh Pál a KRE Pedagógiai Karának főiskolai tanára, a Református Pedagógiai Intézet igazgatója

Zalaba Zsófia

Pálya- és hivatásszocializációs kérdések a felvidéki magyar nyelvű iskolákban

Kutatásom betekintést nyújt a felvidéki magyar pedagógusképzés lehetőségeibe, annak törvényi és módszertani hátterébe.

Pályafutásom 25 éve alatt többször átszerveződött a felvidéki pedagógusoktatás, a pedagógusok továbbképzésének rendszere. Az elmúlt évtizedekben a gyakori oktatási újratervezés nagyban rányomta a bélyegét a pedagógusképzésre, amelyek olykor pozitívan, de többször negatívan befolyásolta az oktatási reformokat.

Az a tény, hogy az iskolák fenntartói a községek, nem hagyható figyelmen kívül.

A **szlovák nyelv oktatása a magyar iskolákban** visszatérő téma, amely mindig jó arra, hogy felborzolja a kedélyeket. Jómagam úgy látom, hogy nincs akkora baj, mint amekkora hisztériát időnként keltenek körülötte.

Szlovákiában jelenleg négy intézményben lehet magyar nyelven tanári diplomát szerezni: Pozsonyban, Eperjesen, Nyitrán és a Komáromi önálló magyar egyetemen.

A magyar nyelven oktató felsőoktatási intézményekre vonatkozó külön törvény nem létezik, de a felsőoktatási törvény szabályozza a magyar nyelvű intézményekre vonatkozó előírásokat is.

A szlovákiai oktatási rendszer sokban hasonló a magyarországiéhoz, de van néhány lényeges eltérés.

A pedagógus életpályamodell a 318/2019-es törvény kialakításával egyértelművé váltak a pályán történő mozgásszintek. Előrelépés, hogy a szakmai fejlődést 2021-től külön magyar módszertani központ, a Komáromi Pedagógiai Módszertani Központ segíti. Lehetőséget kínál a szakmai fejlődésre, módszertani képzéseken való részvételre.

A felvidéki magyar oktatás színvonalának emeléséhez pedig nagyban hozzájárul a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége és a Comenius Pedagógia Intézet, amelyek célja a tudományos

Gyakorlati felkészítés, pálya- és hivatásszocializáció a református pedagógusképzésben

műhelyek eredményeinek és a jó szakmai gyakorlatoknak a terjesztése, konferenciák, továbbképzések szervezése.

Leszögezhetjük, hogy a pozitív törekvések, a megfelelő állami finanszírozás és az anyagi megbecsülés mellett nem tudunk felzárkózni az oktatás-nevelés tekintetében eredményesebb, fejlettebb országokhoz, ha a pedagógusképzést nem reformáljuk meg. A széles körű elméleti tudás mellett sokkal nagyobb hangsúlyt kell fektetni a képzés során a gyakorlatra, a katedrákra kerülő pedagógusok hivatástudatára, kialakítva a jó gyakorlóiskolák rendszerét és a vezetőtanárok státuszát.

Zalaba Zsófia a szalkai Turczel Lajos Alapiskolai és Óvoda igazgatója.

Lehoczky Mária Magdolna **A tanítók képzésének elvei**

Karunk elkötelezettségének gyökereit és elveit a református pedagógus- és hittanoktató-képzés területén keresve a Szentíráshoz és a reformátori örökséghez nyúlunk vissza. Kálvin János (1509–1564) Isten Igéjére hivatkozva fejtette ki A keresztyén vallás rendszere című főművében. Isten, „[...]” hogy akaratát számunkra szájával is kijelentse [...] emberek szolgálatát állítja be, és azt mintegy helyettesítő szolgálatként használja fel, [...] az ő ajkukat igénybe véve végzi a saját munkáját, ahogyan például a mester szerszámot használ munkája elvégzésére.” (Inst. 4.3.1.) Ilyen szolgálattelvők a tanítók, s ezen tisztség nyomán a mi képzéseinken végzetek is, akik a szakmai professziójuk mellett arra is törekszenek, hogy „a hívők között megőrizzék a tiszta és egészséges tanítást.” (Inst. 4.3.4.) Karunk jogelődjének alapítóatyái az 1830-as évek eleji szándékaikban éppen ezen eszmeiséget tekintették fundamentumnak, s 1839-től kezdve Intézményünk oktatói nemzedékről nemzedékre ekként kapcsolódnak egymáshoz, azzal, ahogyan a képzés elméleti és gyakorlati jellegét, ezek arányait, súlyait meghatározták és azóta is formálják. Az iskolateremtő és megtartó kiváló elődök nyomdokán járva egyik nagyformátumú igazgatónk, Kiss Áron (1845–1908) volt az, aki nemcsak megfogalmazta annak fontosságát, hanem cselekvően is tett azért, hogy a képezdei tanulók kezébe mielőbb olyan vezérkönyvek, szakkönyvek kerüljenek, amelyek hosszú távon segítségükre lesznek. A pedagógiai szakirodalom megteremtésének nagy korszaka volt a 19. század második fele, melyben a mi képezdei elődeink is maradandók alkottak. A tanítóképzés másik nagy elve így a szakma[iság] szakirodalmakkal megtámogatottsága. Ugyancsak ez időben vált fontossá a mesterség, a hivatás kialakításában az, hogy megfogalmazásra kerüljön, milyen személyiségjegyekkel és attitűddel rendelkezzen a keresztyén nevelő. Ezzel az is kimondott, hogy a pedagógus személye a gyermeknevelés

szempontjából meghatározó jelentőségű. Ezen belső formálódásra – következő elvként megfogalmazva – nagy hatással vannak a képzőintézmény oktatói és gyakorlatvezetői, akik a leendő kollégákkal nemcsak az oktató–hallgató viszonyban léteznek, hanem a mentorálás ősi motívumait gyakorolják, melynek során az életkori sajátosságokra ügyelve figyelemmel kísérik, tanácsolják a pályakezdőt. A Karácsony Sándor (1891–1952) által megerősített és homloktérbe állított társaslelkületi viszonyulás ennek az alapja, amelyben a mentor a „másik embert” nem birtokolni akarja, hanem kísérni, vezetni, növelni, a közléstől és megértéstől a hitbizonyosságig társul szegődni és teret adni a kölcsönös növekedésnek. Azt segíti, hogy a mentorált [miként] összpontosítsa képességeit a korai [szakmai] tanulás során, maximalizálja külső és belső lehetőségeit, megtalálja erősségeit, javítsa a teljesítményét, s olyan nevelővé lehessen, amilyenné válni szeretne.

Lehoczky Mária Magdolna a KRE Pedagógiai Karának mestertanítója

Dr. Váradi Ferenc – Dr. Váradi Kuszto Györgyi
A református szakmai többlet meghatározásának
kérdései

A tanulmány a református pedagógusképzés nézőpontjából, illetve annak gyakorlata és kitűzött céljai vonatkozásában tekinti át, miképp értelmezhető a református szakmai többlet fogalma abban a tevékenységi körben, melyet a pedagógusképzés összetett folyamata jelent.

Így számba kell venni a képzést megkezdő hallgatók előzetes elvárásainak konzekvenciáit, a képzés során kialakuló kompetenciákat és tudáselemeket, valamint a gyakorlati alkalmazásba átkerülő tudást, jó gyakorlatokat.

Mindezek komplex mérésére, összefüggésben történő megértésére - végeredményben a mindezt firtató tudományos kutatásra tesz javaslatokat a tanulmány.

Dr. Váradi Ferenc a KRE Pedagógiai Karának főiskolai docense

Dr. Váradi-Kuszto Györgyi a KRE Pedagógiai Karának egyetemi adjunktusa

Dr. Tolnai Ágnes
Szakmai gyakorlatok szerepe a pedagógusképzésben

A pedagógusképzésekkel szembeni általános elvárás, hogy a képzőintézmények olyan pedagógusokat képezzenek, akik munkakörnyezetben azonnal alkalmazható gyakorlati és elméleti tudással rendelkeznek. A pedagógusképzés képzési területének alap-, mester és osztatlan szakjai esetében is jogszabályban rögzített képzési és kimeneti követelmények határozzák meg ezen képzések szakmai tartalmát, a gyakorlatokról viszont csak általánosan szólnak. Így a képzőintézmény feladata lesz az, hogy a szakmai gyakorlatok során olyan tudáshoz juttassa a majdani pedagógusokat, amit pedagógusi pályájuk kezdetén is már azonnal alkalmazni tudnak.

Természetes kérdésként vetik fel a képzőintézmények, hogy az egyes képzések képzési és kimeneti követelményeiben meghatározott szakmai és szakmódszertani tartalmak (pl. ÓNOAP, NAT, bölcsődei alapprogram), valamint a pedagóguspálya folytatásához nélkülözhetetlen pedagógiai és pszichológiai ismeretek átadásán túl még hogyan tudják a 3-5 éves képzésekbe a gyakorló pedagógus minden területére kiterjedő szakmai gyakorlatot is sikeresen megtölteni a rendelkezésre álló rövid időben a munkaerőpiac számára értékesen hasznosítható tartalommal.

A képzőknek azonban mindezek mellett különös figyelmet kell fordítani arra is, hogy a képzési és kimeneti követelményekben rögzítettek túl a fenntartó és a munkaerőpiac által elvárt tanulási eredményeket is biztosítani tudják a képzésük során, ami az egyes tantárgyak és gyakorlati elemek pontos belső tervezését és összehangolását igényli. Ebben a feladatban szükséges szakmai partnerségek és szoros munkakapcsolat kialakítása a majdani munkáltatókkal, azaz a köznevelési intézményekkel, szociális intézményekkel, szakszolgálatokkal.

A szakmai gyakorlatok szakmai tartalmának meghatározása, illetve a szakmai gyakorlatok megvalósításában résztvevő partner- vagy gyakorlóintézmények esetében a képzőknek ugyanúgy meg kell jeleníteniük szakmai elvárásaikat, mint a partnerintézményekkel és a gyakorlatvezetőkkel szembeni minőségkövetelményeiket.

A minőségkövetelmények alapját azonban nemcsak a szakmai szempontok, de az Európai Felsőoktatási Térség tagjaiként Az Európai Felsőoktatási Térség minőségbiztosításának standardjai és irányelvei (ESG 2015) is meghatározzák. Az ESG 2015 standardjai esetében az 1.5 Oktatók, az 1.7 Információkezelés és az 1.9. A képzési programok folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése pontokat szükséges a képzőintézményeknek figyelembe vennie ezen minőségkövetelmények meghatározása során. Saját és a partner- vagy gyakorlóintézmények minőségirányítási rendszere között hidat kell képezniük, azonban felsőoktatási képzésekről lévén szó, a minőségkövetelményeket, illetve azok teljesülésének nyomon követési módszereit maguknak kell meghatározni olya módon, hogy azok a képzésben rögzített képzési és kimeneti követelmények, valamint tanulmányi eredmények teljesülését támogassák. Ebben a rendszerben a külső gyakorlatvezetők az ESG 2015 1.5 Oktatók standard egyes pontjai szerint is megítélésre kerülnek, a velük szemben támasztott követelmények túlmutatnak a szociális vagy köznevelési intézményekben, illetve szakszolgálatokban meghatározottakon. A külső gyakorlatvezetők tehát nemcsak szakmai szempontból képeznek hidat a pedagógusképzésben, hanem a minőségkövetelmények teljesülése terén is.

Dr. Tolnai Ágnes a KRE Pedagógiai Karának egyetemi docense

Dr. Neszt Judit

A pedagógusképzésben közreműködő gyakorlatvezető pedagógusok körében végzett kutatás mérési pontjai

A pedagógusképzés elengedhetetlen és kulcsfontosságú résztvevői a gyakorlatvezető pedagógusok, akik a pályára készülő pedagógusjelöltek szakmai felkészítésében hozzájárulnak a szakmai ismeretek és a pályamotiváció fejlődéséhez, ezáltal csökkentve a lemorzsolódást. Éppen ezért fontos megvizsgálni, hogy a mentor-ként, gyakorlatvezetőként a képzésbe bekapcsolódó kollegák mentori kompetenciarendszere mennyire felel meg a konszenzus szerinti elvárásoknak. A vizsgálat hozzájárul a pedagógusképzés fejlődéséhez, cél-és keretrendszerrel biztosít a pedagógusképzők számára, valamint lehetőséget teremt az önreflexióra.

Olyan értelmezési keretet igyekeztünk kialakítani, amely épít a tanuló- és tanulásközpontú kompetenciarendszer, valamint mentorok képességszisztemjével kapcsolatos hazai kutatási eredményekre is.

Kutatásunk a pedagógusképzés három területére, a tanító, óvodapedagógus és kisgyermeknevelő szakokra vonatkozóan gyűjtött adatokat. Fontosnak tartottuk a képzők képzettségének vizsgálatát, ugyanis jelenleg ezen a három területen mentoraink korától függően igen diverzifikált a magyarországi öszskép.

Kutatásunk megtervezésekor kilenc kulcskompetenciához 70 indikátort rendeltünk, melyekből az alapkompentenciák esetén kiválasztottunk hárm-at-hárm-at, a mentori kompetenciák esetén pedig hetet-hetet. Az egyes indikátorok kiválasztásánál kiemelt szempont volt, hogy több kompetenciaterülethez kapcsolódóan is összehasonlíthatóvá tegye a kapott eredményeket. Az indikátorokból itemeket képeztünk. Az itemeket három területen (ismeretek, képességek, attitűdök), valamint két dimenzióban (mennyire tartja fontosnak; mennyire rendelkezik vele), négy fokú Likert skálán vizsgáltuk.

Gyakorlati felkészítés, pálya- és hivatásszocializáció a református pedagógusképzésben

Vizsgáltuk továbbá, hogy mely területeken érzik felkészültnek magukat mentoraink (erősségek) és érzik szükségét a további fejlődésnek (gyengeségek). Ugyanezen a három területen és két dimenzióban kértük véleményüket a hallgatókkal kapcsolatban is. A kapott eredmények tükrében javaslatokat tudunk tenni a pedagógusképzés tartalmi elemeinek fejlesztésére, átalakítására, illetve hatékony továbbképzési programokat tudunk kidolgozni a képzésben együttműködő gyakorlatvezető kollegák számára. Mindezekben nagyban kívánunk támaszkodni azokra a belső – és külső erőforrásokra, melyeket kutatásunk során megtartó, motiváló erőként azonosítottunk, különös tekintettel a Református Egyház, a gyülekezetek, a református szellemiség fontosságára.

Dr. Neszt Judit a KRE Pedagógiai Karának főiskolai docense

Baranyiné Kaszás Ildikó – Dr. Szarka Júlia
**A gyakorlatvezető kisgyermeknevelők hivatástu-
data, a képzésben résztvevő gondozók szakmai ér-
tékei és nehézségei**

A tanulmány középpontjában a szakmájának elkötelezett kisgyermeknevelő áll, és azt, az utóbbi években méginkább megtapasztalt jelenséget próbálja több oldalról megközelíteni, hogy a gondozók nagy része miért képes többletidőt és energiát mozgósítani a 0-3 éves korosztály nevelésére. Miért érzik fontosnak nevelői munkájukat? Egyre inkább törekszenek szakmai fejlődésükre, lelkesen jelentkeznek a továbbképzésekre, konferenciákra, aktívak az egyesületeik, szerveződések.

Az elemzés első részében megpróbálkoztunk az „elkötelezettség” jelenségnek egy lehetséges meghatározásával.

Professzor Bagdy Emőke következő gondolatait találtuk az elkötelezettség a leginkább helytálló meghatározásának : „ *A hivatásban a szakmából mesterséggé nemesült tevékenység a szolgálat szintjére emelkedik...*” (Bagdy, 1994, 3.o.)

A méginkább kifejező gondolat Luther neves mondása: „*itt állok másként nem tehetek*”

A szakirodalom segítségével összeraktuk, hogy milyen alkotóelemekből áll össze a fogalom, és milyen tényezők hatnak kialakulására, meglétére. Mindezeket egy lehetséges „modellbe” rendeztük és egy nem reprezentatív mintán vontunk le következtetéseket. Megállapítottuk, hogy meghatározható és kutatható fogalom a hivatástudat. Váztuk a nevelői foglalkozásra gyakorolt pozitív és negatív hatásokat. A kutatás eredményeként igyekeztünk elemezni a fontos és kevésbé fontos tényezőket.

Fontosnak vélték:

- a korszerű módszertani tudás

- a gyermekek eltérő képességeihez igazodó módszerek ismerete
- a konfliktuskezelés
- belső erőforrások
- alázat, szeretet

Kevésbé fontosnak tartották :

- együttműködés rendszere
- önfejlesztés lehetősége
- a hallgatóval szemben támasztott intézményi követelmények ismerete

A megkérdezettek egyrésze fontosnak tartja a vallás szerepét a gyermeknevelésben. A lehetőségek közül a „*vallásos vagyok a magam módján*” szerepelt az élen, ami a hitbéli nevelés háttérbe szorulását jelzi.

A tanulmány záró, összegző részében rávilágítunk, hogy miért szükséges a pedagógus-kutatásban ritkán szereplő kisgyermek-nevelők professziójának kialakulásával foglalkozni, a kutatás eredményeit a képzésükben és a munkájukban is hasznosítani. A 0-3 éves korosztály személyiségfejlesztésében aktívan szerepet vállaló pedagógus-réteg presztízsének növekedése, nagyobb társadalmi és anyagi megbecsültsége pozitívabban hatna szakmai elkötelezettségükre. Ennek meglétét – a teljesség igénye nélkül – megpróbálta igazolni a tanulmány.

„Pedagógussá válni és annak megmaradni sajátos életformát és annak megfelelő életvezetést, elkötelezettséget jelent. Akik ma e pályán dolgoznak, pontosan tudják ezt, és többségükben ragaszkodnak munkájukhoz, de szem előtt kell tartani, hogy a hivatástudat nem konstans, hanem a körülményektől függően pozitív, illetve negatív irányba is változhat.” (Salamon-Széphalmi, 1988, 89. o.)

Gyakorlati felkészítés, pálya- és hivatásszocializáció
a református pedagógusképzésben

Irodalom:

Bagdy Emőke: Pedagógusszerepben. A szakmai önazonosság kialakulása, pályaorientáció. In Tanári létkérdések. Kézikönyv gyakorló pedagógusoknak, osztályfőnököknek. RAABE Kiadó Budapest, 1994

Salamon Zoltán, Széphalmi Ágnes: Pedagógus-életmód és tevékenység. Tankönyvkiadó, Budapest, 1988.

Baranyiné Kaszás Ildikó a KRE Pedagógiai Karának gyakorlati tanára

Dr. Szarka Júlia a KRE Pedagógiai Karának főiskolai tanára

Fülöpné Kántor Judit
Az óvodapedagógus képzésben közreműködő gyakorlatvezető pedagógusok praxisa, elkötelezettsége, szakmai értékei és nehézségei

Konferencia-előadásomban az óvodapedagógus képzésben közreműködő mentorok, gyakorlatvezetők válaszaiból kibontakozó olyan alapjellemezőkre, sajátosságokra, összefüggésekre irányítom a figyelmet, melyek egyrészt a vizsgált csoport, másrészt a hallgatók elméleti és gyakorlati felkészítése szempontjából jelentősek, illetve hatékonyabbá tehetik a Kar és a külső képzési helyek szakmai együttműködését.

Jellemző a Kollégák elkötelezettségére, hogy a három megkérdezett szakmacsoport közül az óvodapedagógusok válaszaik tették ki a válaszadók több mint felét. A minta szocio-ökonómiai megoszlása jól reprezentálja a szakma összetételét az életkor, a pályán eltöltött évek száma, a végzettség, illetve a pályamobilitás szempontjából is.

A főbb bemutatott összefüggés-modulok a következők:

- kompetencia-modul (a nyolc kulcskompetencia, valamint a mentori kompetenciák alapján, fontosság és a válaszadó tevékenységében megmutatkozó jellemzőség alapján);
- a mentori szerep értelmezése és ennek dimenziói;
- a kompetencia-mintázathoz kapcsolódóan a mentorok, gyakorlatvezetők erősségei, valamint ezek egybevetése a hallgatókról megfogalmazott gyakorlatvezetői tapasztalatokkal;
- a belső és külső erőforrások, valamint ezek lehetséges kapcsolódásai a Kar kínálta lehetőségekkel;
- végül annak áttekintése, hogy a képzésben való közreműködésük során a pedagógusok milyen módon profitáltak ebből a munkából, illetve milyen nehézségekkel szembesültek.

Gyakorlati felkészítés, pálya- és hivatásszocializáció a református pedagógusképzésben

Jelen előadásnak nem célja az átfogó elemzés bemutatása, nem térek ki például részletesen az ismeret – képesség – attitűd rangsor tételes elemzésére, ehelyett azokra a csomópontokra fókuszálok, melyek meglepő eredményeket mutatnak például a válaszadók kompetencia-mintázatában, illetve a mentori szerep értelmezésének sajátos kapcsolatára a hallgatói erősségek interpretálásával.

Az adatelemzést SPSS statisztikai adatkezelő programmal végeztem, az eredményeket százalékos megoszlásban ismertetem.

Fülöpné Kántor Judit a KRE Pedagógiai Karának mesteroktatója

Ackermanné Kelő Kamilla
**A tanítóképzésben közreműködő gyakorlatvezető
pedagógusok praxisa, elkötelezettsége, szakmai
értékei és nehézségei**

Az előadásban ismertetett kutatás célja a tanítóképzésben résztvevő, külső gyakorlati helyszíneken tanító gyakorlatvezető pedagógusok kompetenciamintázatainak feltérképezése volt, ismereteik, képességeik, valamint attitűdjeik tekintetében. Ehhez szorosan kapcsolódott mentortanári munkájuk reflektív értékelése, a hallgatókkal kapcsolatos elvárásaik és a képző intézményekhez fűződő tapasztalataik megismerése. Külön kérdéskörben vizsgáltuk a keresztyén értékrend és lelkeség hatását a képzési minőségre.

A kutatás írásbeli kikérdezéssel, online módon került lebonyolításra 2022. november és 2023. január között. Az adatok értékelése SPSS statisztikai adatkezelő programmal, valamint tartomelemzéssel történt. Az ország 11 képző intézményével kapcsolatban álló pedagógustól érkezett válasz. A legaktívabb válaszadók az 51-60 éves korosztály, a pedagóguspályán eltöltött éveik száma több mint 25, közülük 60% rendelkezik mentortanári végzettséggel.

A vizsgálat rámutat, hogy a mentortanári kompetenciák ismeret és képesség komponensei terén a válaszadók nem minden tekintetben érzik magukat eredményesnek, kifejezetten igaz ez a képző intézmények követelményeinek ismeretére, és a képzési követelményeknek megfelelő képességfejlesztésre. Ez elmélet és a gyakorlati megvalósítás közti távolság az attitűd komponensek esetében a legnagyobb, ami felhívja a figyelmet a belső motiváció fejlesztésének szükségességére. Az eredmények azt is megmutatják, hogy vannak olyan területek, különösen a képesség tartományok terén (mint a módszertani kultúra magas szintű alkalmazása, vagy a bátorító mentorálási környezet kialakítása), ahol a mentorok eredményesnek érzik saját munkájukat.

Az erősségtartományok vizsgálati eredményei azt mutatják, hogy a mentortanári erősségek: a tantárgyi ismeretek (4,59), az önálló ismeretszerzési képesség (4,78) és a nevelői szereppel való azonosulás (4,78). A hallgatói erősségek: a pedagógiai (4,0) és az IKT (3,65) ismeretek, a kommunikációs- (4,12) és a befogadóképesség (4,5). Legfontosabb fejlesztésre szoruló területek a mentorok esetében a nyelvi- és informatikai ismeretek, a hallgatóknál a szakma mesterfogásai, és a nyelvi ismeretek. A kutatásban igazolódott az a feltételezésünk, hogy azon válaszadók, akik különbséget tesznek az egyházi és nem egyházi fenntartású pedagógusképzők között, mind az ismeretátadás, mind a képességfejlesztés, mind az attitűdformálás tekintetében az egyházi intézményeket preferálják. A kutatásból kiderül, hogy válaszadó mentoraink szakmailag felkészültek, magas hivatáselkötelezettség, szakmaszeretet, és a hallgatói pályaszocializáció támogatása jellemzi őket, ugyanakkor igényelnék a képző intézményekkel való szorosabb együttműködést, a digitális kompetenciáik fejlesztését, és az új pedagógiai módszerek megismerését.

Ackermanné Kelő Kamilla a KRE Pedagógiai Karának mesteroktatója